Lietas arhīva Nr. AA43-0046-21/7
ECLI:LV:ADAT:2021:0415.A420195919.21.S

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr. A420195919

AA43-0046-21/7

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2021. gada 15. aprīlī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:

tiesnese referente Valda Zommere,

tiesneses Ilze Amona un Roze Paegle

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Datu valsts inspekcijai veikt pārbaudi un uzdot Valsts darba inspekcijai dzēst tās rīcībā esošos datus par /pers. A/, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2019. gada 19. decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējas /pers. A/ likumiskā pārstāve /pers. B/ (turpmāk – pieteicējas pārstāve) 2018. gada 25. oktobrī vērsās Datu valsts inspekcijā, cita starpā lūdzot pārtraukt pieteicējas sensitīvo datu apstrādi Valsts darba inspekcijā un tiesu sistēmā.

Datu valsts inspekcijas 2018. gada 26. novembra atbildē Nr. /numurs/ (turpmāk – 2018. gada 26. novembra atbilde) pieteicējai norādīts, ka attiecībā uz iesniegumu daļā, kurā lūgts pārtraukt pieteicējas datu apstrādi Valsts darba inspekcijā, personai sākotnēji ir jāizmanto iespējas aizstāvēt tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulas Nr. 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (turpmāk – Datu regula) 15.–22. pantā. Atbildē norādīts, ka no iesnieguma neizriet, ka pieteicēja būtu izmantojusi un pārzinis nebūtu ievērojis Datu regulas 15.–22. pantā noteiktās datu subjekta tiesības savu personas datu aizsardzībai un Datu regulas atbilstošas apstrādes nodrošināšanai tieši par iesniegumā minēto veikto personas datu apstrādi, tādēļ inspekcijai nav pienākuma uzsākt pārbaudi.

[1.1] Pieteicēja 2018. gada 19. decembrī vērsās Valsts darba inspekcijā ar lūgumu sniegt paskaidrojumu, kādi bija pieteicējas sensitīvo datu apstrādes mērķi, kāpēc netika sniegta informācija par pieteicējas sensitīvo datu apstrādi un kāpēc

netika prasīta atļauja šādu datu apstrādei.

Valsts darba inspekcijas 2019. gada 21. janvāra atbildē Nr. /numurs/ norādīts, ka pieteicējas datu apstrāde tika veikta tiesiski, pamatojoties uz Valsts darba inspekcijas likuma 3. pantā noteikto funkciju un uzdevumu izpildi un tobrīd spēkā esošo Fizisko personu datu aizsardzības likumu pirms Datu regulas piemērošanas uzsākšanas 2018. gada 25. maijā.

[1.2] Pieteicēja, nepiekrītot minētajai atbildei, 2019. gada 4. februārī vērsās ar iesniegumu Datu valsts inspekcijā, kurā cita starpā lūdza dzēst pieteicējas datus Valsts darba inspekcijas sistēmā, kurus Engures novada domes pansionāts „Rauda" (turpmāk – pansionāts) nodeva Valsts darba inspekcijai.

Datu valsts inspekcijas 2019. gada 8. marta atbildē Nr. /numurs/ (turpmāk – 8. marta atbilde) pieteicēja informēta, ka iesniegums netiks skatīts pēc būtības, jo iesniegumam nav pievienots dokuments, kas apliecina pieteicējas pārstāves tiesības pārstāvēt pieteicējas intereses Datu valsts inspekcijā.

[2] Pieteicējas pārstāve iesniedza tiesā pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Datu valsts inspekcijai veikt pārbaudi un izdot rīkojumu Valsts darba inspekcijai dzēst tās rīcībā esošos datus par pieteicēju. Pieteikums pamatots šādi.

[2.1] Pieteicējas pārstāves bijušais darba devējs – pansionāts – kopā ar citiem dokumentiem kā pierādījumu Valsts darba inspekcijā iesniedza Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas lēmumu (turpmāk – Ārstu komisijas lēmums), ar kuru pieteicējai noteikta invaliditāte. Bērna invaliditāte nesniedz papildu nodokļu atvieglojumus un šādai datu apstrādei netika norādīts konkrēts mērķis. Līdz ar to Valsts darba inspekcijas 2019. gada 21. janvāra atbildē norādītā atsauce – Valsts darba inspekcijas darbības tiesiskais pamats un veiktā informācijas pārbaude par iespējamiem darba tiesiskās attiecības regulējošo normatīvo aktu pārkāpumiem pansionātā – pieteicējas pārstāves aprēķinātās darba samaksas veikto ieturējumu pamatotība, nav pietiekams pamats pieteicējas sensitīvo datu apstrādei.

Valsts darba inspekcijai nebija tiesību pieprasīt pieteicējas kā nepilngadīgas personas sensitīvos datus (īpašas kategorijas datus).

[2.2] Aprēķinot pieteicējas pārstāvei atlaišanas pabalstu, nebija nepieciešama informācija par nepilngadīga bērna invaliditāti, jo darba tiesisko attiecību regulējošos normatīvajos aktos atlaišanas kompensāciju aprēķināšanā tāda nav nepieciešama. Tādēļ nav saprotams, kāds bija iestāžu mērķis šādu īpašas kategorijas datu apstrādē, turklāt datu apstrāde turpinās. Nevienā normatīvajā aktā nav noteikts, ka Valsts darba inspekcija var pieprasīt datus, izmantot tos bez konkrēta mērķa un nodot tālāk tiesai. Tādējādi pieteicējas pamattiesības ir tikušas pārkāptas.

[3] Datu valsts inspekcija rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz atbildēs minēto, papildus norādot, ka Datu valsts inspekcijas kompetenci un uzdevumus nosaka Datu regulas 55. un 57. pants un Fizisko personu datu apstrādes likuma 4. pants. Lai inspekcija būtu tiesīga izskatīt pieteicējas pārstāves iesniegumu pēc būtības, kā arī lemt par pasākumiem, kas veicami saistībā ar to, inspekcijai ir jāsaņem sūdzība ar pierādījumiem, kas apliecinātu, ka notiek prettiesiska pieteicējas īpašo kategoriju personas datu apstrāde.

Pieteicējas pārstāve neievēroja inspekcijas 2018. gada 26. novembra vēstulē norādīto attiecībā uz pierādījumu (datu pārziņa atbildes kopija) iesniegšanu, kā arī pieteicējas pārstāve 2019. gada 4. februāra iesniegumam nepievienoja pierādījumus Valsts darba inspekcijas sniegtajai atbildei. Pieteicējas pārstāves iesniegumi nesaturēja ziņas par faktiem, kuri norādītu uz iespējamu prettiesisku pieteicējas īpašo kategoriju personas datu apstrādi.

[4] Valsts darba inspekcija rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz šādiem argumentiem.

[4.1] Inspekcija 2017. gada 19. jūlijā saņēma pieteicējas pārstāves iesniegumu par iespējamiem darba tiesiskās attiecības regulējošo normatīvo aktu pārkāpumiem pansionātā. Līdz ar to, lai realizētu ar likumu noteiktās funkcijas un uzdevumus, iegūtu pierādījumus lietā, inspekcija pārbaudīja iesniegumā sniegto informāciju.

Pansionāts, lai pierādītu pieteicējas likumiskās pārstāves aprēķinātās darba samaksas veikto ieturējumu pamatotību, kopā ar citiem dokumentiem kā pierādījumu lietā iesniedza Ārstu komisijas lēmumu. Inspekcija veica lietā ietverto datu apstrādi tikai tādā apjomā, lai izpildītu tās funkcijas un uzdevumus. Lietā iegūtie materiāli atbilstoši Administratīvā procesa likuma 54. panta pirmajai daļai un 61. pantam ir pieejami tikai administratīvā procesa dalībniekiem.

Šobrīd lieta par Zemgales reģionālās Valsts darba inspekcijas faktisko rīcību, sniedzot atbildi pieteicējas pārstāvei, tiek izskatīta Administratīvajā rajona tiesā.

[4.2] Par datu dzēšanu inspekcija paskaidro, ka saskaņā ar Datu regulas 17. pantu pieteicējas pārstāvei bija tiesības vērsties inspekcijā un prasīt personas datu dzēšanu, bet šāds lūgums netika saņemts.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2019. gada 19. decembra spriedumu pieteikums noraidīts. Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.

[5.1] Lietā pastāv strīds par pieteicējas personas datu apstrādes likumīgumu un par to, vai Datu valsts inspekcija pamatoti atteikusi veikt pārbaudi un izdot rīkojumu Valsts darba inspekcijai dzēst tās rīcībā esošos datus par pieteicēju.

[5.2] No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējas pārstāve bija nodarbināta pansionātā un darba tiesisko attiecību laikā darba devējam iesniedza Ārstu komisijas lēmumu, ar kuru viņas meitai noteikta invaliditāte. Ārstu komisijas lēmums satur arī informāciju par pieteicējas ārstniecības procesu un saslimšanām (diagnozēm).

Tāpat pieteicējas pārstāve bija vērsusies Valsts darba inspekcijā par iespējamiem darba tiesisko attiecību regulējošo normatīvo aktu pārkāpumiem, tajā skaitā par ieturējumu veikšanu no darba samaksas, un šīs pārbaudes ietvaros pansionāts kopā ar citiem dokumentiem kā pierādījumu lietā Valsts darba inspekcijā iesniedza minēto Ārstu komisijas lēmumu. No Tiesu informācijas sistēmas datiem redzams, ka administratīvās tiesas tiesvedībā ir lieta Nr. A420178518, kas ierosināta pēc /pers. B/ pieteikuma par pienākuma uzlikšanu Valsts darba inspekcijai izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru tiktu konstatēts, ka drošība un veselība darbā tika būtiski apdraudēta; darba devējs, veicot ieturējumus no darba samaksas, ir pārkāpis normatīvo aktu prasības; kā arī par pienākuma uzlikšanu Valsts darba inspekcijai uzsākt nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanu.

No lietas Nr. A420178518 materiāliem pieteicējas pārstāve uzzināja par pieteicējas datu apstrādi – Valsts darba inspekcija tiesā iesniedza Ārstu komisijas lēmuma kopiju.

[5.3] Saskaņā ar Datu regulas 12. panta 1. punktu pārzinis veic atbilstošus pasākumus, lai kodolīgā, pārredzamā, saprotamā un viegli pieejamā veidā, izmantojot skaidru un vienkāršu valodu, datu subjektam sniegtu visu 13. un 14. pantā minēto informāciju un nodrošinātu visu 15.–22. pantā un 34. pantā minēto saziņu attiecībā uz apstrādi, jo īpaši attiecībā uz visu informāciju, kas konkrēti paredzēta bērnam. Informāciju sniedz rakstiski vai citā veidā, tostarp – vajadzības gadījumā – elektroniskā formā. Pēc datu subjekta pieprasījuma informāciju var sniegt mutiski – ar noteikumu, ka datu subjekta identitāte ir pierādīta citā veidā. Atbilstoši šā panta 3. punkta noteikumiem pārzinis bez nepamatotas kavēšanās un jebkurā gadījumā mēneša laikā pēc pieprasījuma saņemšanas datu subjektu informē par darbību, kas pēc pieprasījuma veikta saskaņā ar 15.–22. pantu. Vajadzības gadījumā minēto laikposmu var pagarināt vēl uz diviem mēnešiem, ņemot vērā pieprasījumu sarežģītību un skaitu.

Savukārt atbilstoši Datu regulas 15. panta 1. punkta noteikumiem datu subjektam ir tiesības saņemt no pārziņa apstiprinājumu par to, vai attiecībā uz datu subjektu tiek vai netiek apstrādāti personas dati, un, ja tiek, datu subjektam ir tiesības piekļūt attiecīgajiem datiem un cita starpā saņemt šādu informāciju: a) apstrādes nolūki; b) attiecīgo personas datu kategorijas; c) personas datu saņēmēji vai saņēmēju kategorijas, kam personas dati ir izpausti vai kam tos izpaudīs, jo īpaši saņēmēji trešās valstīs vai starptautiskās organizācijās; d) ja iespējams, paredzētais laikposms, cik ilgi personas dati tiks glabāti, vai, ja nav iespējams, kritēriji, ko izmanto minētā laikposma noteikšanai; e) tas, ka pastāv tiesības pieprasīt no pārziņa datu subjekta personas datu labošanu vai dzēšanu, vai personas datu apstrādes ierobežošanu vai tiesības iebilst pret šādu apstrādi; g) visa pieejamā informācija par datu avotu, ja personas dati netiek vākti no datu subjekta.

Pieteicējas pārstāve ar 2018. gada 19. decembra iesniegumu vērsās Valsts darba inspekcijā, lūdzot rakstveidā sniegt informāciju par pieteicējas datu apstrādes (par bērna veselības stāvokli) mērķi; par to, kāpēc netika sniegta informācija ar datu apstrādi un kāpēc netika prasīta rakstiska (mutvārdu) atļauja bērna datu apstrādei.

Inspekcija kā pārzinis, atbildot uz pieteicējas pārstāves iesniegumu, 2019. gada 21. janvāra atbildē informēja pieteicējas pārstāvi, ka, veicot pieteicējas pārstāves 2017. gada 19. jūlija iesnieguma pārbaudi pansionātā par iespējamiem darba tiesisko attiecību regulējošo normatīvo aktu pārkāpumiem, tajā skaitā ieturējumu veikšanu no darba samaksas, datu apstrādes tiesiskais pamats ir Valsts darba inspekcijas likuma 3. pantā noteikto funkciju un uzdevumu izpilde; ka pansionāts, lai pierādītu no pieteicējas pārstāvei aprēķinātās darba samaksas veikto ieturējumu pamatotību, kopā ar citiem dokumentiem kā pierādījumu lietā iesniedza Ārstu komisijas lēmumu; un ka datu apstrādes brīdī spēkā esošais tiesiskais regulējums (pirms Datu regulas piemērošanas uzsākšanas 2018. gada 25. maijā – Fizisko personu datu aizsardzības likums) atļāva apstrādāt personas datus un īpašas kategorijas datus bez datu subjekta piekrišanas, ja apstrāde nepieciešama pārzinim likumā noteikto pienākumu veikšanai vai pildot valsts pārvaldes funkcijas. Līdz ar to Valsts darba inspekcija veica datu apstrādi, pildot tai likumā noteikto funkciju un uzdevumus, un tai nebija jāiegūst datu subjekta piekrišana datu apstrādei. Papildus norādīts, ka administratīvās lietas materiāli ir pieejami tikai administratīvās lietas dalībniekiem.

[5.4] No iepriekš minētā tiesa secināja, ka Valsts darba inspekcija kā pārzinis, izpildot tai Datu regulas 12. pantā noteiktos pienākumus, viena mēneša laikā ir informējusi datu subjektu (šajā gadījumā pieteicējas pārstāvi) par attiecīgajām Datu regulas 15. pantā paredzētajām darbībām, kas veiktas ar personas datiem pieteicējas pārstāves pieprasījumā (lūgumā) norādītajā apjomā: norādījusi datu apstrādes nolūku (mērķi) un tiesisko pamatu, kā arī to, kāpēc par personas datu apstrādi netika sniegta informācija vai prasīta atļauja datu apstrādei.

Tiesa piekrita iestāžu norādītajam, ka pieteicējas pārstāves 2018. gada 19. decembra iesniegumā nav tiešā tekstā norādīts uz pieteicējas datu dzēšanu, lai piemērotu kādu no Datu regulas 17. pantā ietvertajiem nosacījumiem datu dzēšanai.

Līdz ar to tiesa atzina, ka konkrētās lietas izlemšanā nav tiesiskas nozīmes pieteicējas pārstāves argumentam (prasījumam) par pieteicējas personas datu dzēšanu, jo ar šādu pieprasījumu pieteicējas pārstāve nav vērsusies Valsts darba inspekcijā, tādējādi arī Datu valsts inspekcijai nebija tiesiska pamata izdot rīkojumu pārzinim izpildīt datu subjekta pieprasījumu īstenot viņam ar regulu piešķirtās tiesības (Datu regulas 58. panta pirmās daļas c) apakšpunkts).

[5.5] Lietas pamatā ir strīds, vai Valsts darba inspekcijai bija tiesisks pamats apstrādāt (vākt, izmantot) pieteicējas personas datus un iesniegt tos tiesai, kurā notiek tiesvedība starp pieteicējas pārstāvi (pieteicējas māti) un Valsts darba inspekciju.

Valsts darba inspekcija pieteicējas personas datus saturošo informāciju iegūšanu un izmantošanu pamato ar tai Valsts darba inspekcijas likuma 3. pantā noteikto funkciju un uzdevumu izpildi, tostarp kontroles īstenošanā darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jomā un kā darba devēji un darbinieki savstarpēji pilda darba līgumos un darba koplīgumos noteiktos pienākumus (Valsts darba inspekcijas likuma 3. panta pirmā daļa un otrās daļas 1. un 2. punkts).

Tiesa, atsaucoties uz Valsts darba inspekcijas likuma 5. panta otro daļu, norādīja, ka, pildot likumā noteiktās funkcijas,

Valsts darba inspekcijai ir tiesisks pamats iegūt un nodot informāciju, lai kontroles ietvaros risinātu darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jautājumus, – tātad likumā skaidri noteikta identificējama un pārbaudāma mērķa sasniegšanai.

[5.6] Tiesa atsaucās uz Fizisko personu datu aizsardzības likuma (bija spēkā datu iegūšanas laikā) 2. panta 4. punktu, 7. panta 2. punktu un 10. panta pirmās daļas 2. punktu, no kura izriet personas datu apstrādes princips – personas datu apstrādes tiesisks pamats, ar noteiktu mērķi un tam nepieciešamajā apjomā. Šādi datu apstrādes principi šobrīd tiek regulēti Datu regulā (5., 6. pants).

Tiesa konstatēja, ka pieteicējas personas datu apstrāde bija atkarīga ne tikai no tā, ka pieteicējas pārstāve bija iesniegusi Valsts darba inspekcijā iesniegumu, lai risinātu savus ar darba tiesisko attiecību un darba aizsardzību saistītos jautājumus nodarbinātības laikā pansionātā, bet arī no tā, ka informācija par pieteicējas veselības stāvokli nebija nodalāma no Ārstu komisijas lēmuma, ar kuru pieteicējai noteikta invaliditāte, satura. Tāpēc neatkarīgi no Valsts darba inspekcijai nepieciešamās informācijas apjoma šajā gadījumā tās pieprasīto datu apjoms saturēja arī nenodalāmu informāciju par pieteicējas veselības stāvokli. Līdz ar to tiesa bija pārliecināta, ka pieteicējas personas datu apstrādei bija tiesisks pamats.

[5.7] Datu regulā ir noteikti vairāki izņēmumi no Datu regulas 9. panta 1. punktā noteiktā īpašu kategoriju personas datu (tostarp veselības dati) apstrādes aizlieguma. Proti, atbilstoši Datu regulas 9. panta 2. punktam šā panta 1. punktu nepiemēro, ja apstrāde ir vajadzīga, lai realizētu pārziņa pienākumus un īstenotu pārziņa vai datu subjekta konkrētas tiesības nodarbinātības, sociālā nodrošinājuma un sociālās aizsardzības tiesību jomā („b" apakšpunkts), vai ja apstrāde attiecas uz personas datiem, kurus datu subjekts apzināti ir publiskojis („e" apakšpunkts), vai ja apstrāde ir vajadzīga, lai celtu, īstenotu vai aizstāvētu likumīgas prasības, vai ikreiz, kad tiesas pilda savus uzdevumus („f" apakšpunkts).

Pastāvot minētajiem izņēmumiem, par nepamatotiem tiesa atzina pieteicējas pārstāves argumentus par to, ka Valsts darba inspekcijai nebija tiesību apstrādāt (iegūt, izmantot) pieteicējas īpašas kategorijas datus, jo tie nevarēja ietekmēt Valsts darba inspekcijas funkciju un uzdevumu izpildi pieteicējas pārstāves strīdā saistībā ar darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jautājuma izskatīšanu.

Tiesa konstatēja, ka pieteicējas pārstāve, lai realizētu savas un pieteicējas kā datu subjekta konkrētas tiesības nodarbinātības un sociālās aizsardzības tiesību jomā (piemēram, tiesības uz atvaļinājumu vasarā un papildatvaļinājumu, tiesības uz nepilnu darba laiku, priekšrocības palikt darbā, ja darbiniekam ir bērns ar invaliditāti vecumā līdz 18 gadiem), apzināti publiskoja, iesniedzot pansionātam Ārstu komisijas lēmumu, pieteicējas īpašas kategorijas datus. Tāpat Valsts darba inspekcijai ir likumā noteikts pienākums pieprasīt visu nepieciešamo informāciju, kas saistīta ar konkrētas personas darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jautājuma izskatīšanu. Tādējādi iestādei (darba devējam), kas iesniedz informāciju, pienākums attiecībā pret Valsts darba inspekciju ir atkarīgs tikai no tās rīcībā esošās informācijas, kas ietver visus datus, kas darba devēja rīcībā bija par darbinieku (šajā gadījumā – pieteicējas pārstāvi) un kuri ir iespējami nozīmīgi Valsts darba inspekcijai.

[5.8] Tiesa atzina, ka nav konstatējama nepamatota pieteicējas īpašās kategorijas datu apstrāde, kas būtiski kaitētu pieteicējas interesēm.

[6] Par Administratīvās rajona tiesas 2019. gada 19. decembra spriedumu pieteicējas pārstāve iesniedza apelācijas sūdzību. Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

[6.1] Pansionāts kā sākotnējais datu apstrādātājs bija jāpieaicina lietā kā atbildētājs, jo, lai būtu pamats dzēst Ārstu komisijas lēmumu Valsts darba inspekcijas un tiesu sistēmā, ir jāpierāda prettiesiska datu apstrāde no pansionāta puses. Pansionātam ir jāuzņemas atbildība par Ārstu komisijas lēmuma nodošanu Valsts darba inspekcijai.

[6.2] Tiesa ir pārkāpusi objektīvās izmeklēšanas principu, jo nav uzaicinājusi un nopratinājusi pansionāta lietvedi, kura bija tieši atbildīga par Ārstu komisijas lēmuma nodošanu Valsts darba inspekcijai.

[6.3] Datu valsts inspekcija, atsakoties pēc būtības izskatīt pieteicējas pārstāves 2019. gada 4. februāra iesniegumu, pārkāpa labas pārvaldības principu, neizskaidrojot kādu pārstāvību apliecinošu dokumentu nepieciešams iesniegt. Nedodot termiņu konstatētā trūkuma novēršanai atbilstoši Administratīvā procesa likuma 56. panta 1^1 daļai, Datu valsts inspekcija ir pārkāpusi privātpersonas tiesību ievērošanas principu.

[6.4] Datu valsts inspekcija, izdodot administratīvos aktus, neievēroja Administratīvā procesa likuma 67. pantā otrās daļas 8. un 9. punktā noteikto. Tāpat Datu valsts inspekcija pārkāpa Administratīvā procesa likuma 62. pantā noteikto par personas uzklausīšanu.

[6.5] Tiesa nav norādījusi, kā tieši ir izpaudusies Ārstu komisijas lēmuma apzināta publiskošana. Pieteicējas pārstāve lēmumu iesniedza darba devējam, paļaujoties, ka tas tiks uzglabāts atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam. Pieteicējas pārstāve nebija devusi atļauju izmantot lēmumu citos nolūkos kā tikai papildu atvaļinājuma piešķiršanai. Tiesa ir nepamatoti piemērojusi Datu regulas 9. panta 2. punkta „e" apakšpunktu, jo pārstāve šādu rīcību nav veikusi.

[6.6] Tiesa nav sniegusi savu novērtējumu par pieteicēja pārstāves norādīto par leģitīma mērķa neesību, apstrādājot Ārstu komisijas lēmumu. Pansionāts, neizvērtējot dokumenta saturu, nodeva to Valsts darba inspekcijai. Iestādēm pirms datu apstrādes bija pienākums sazināties ar pieteicēju un tās pārstāvi un informēt par datu apstrādi.

[6.7] Pansionāts, Valsts darba inspekcija un Datu valsts inspekcija ir pārkāpusi Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6. un 73. pantu, kā arī Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām 7. pantu un 22. panta otro daļu. Pieteicējas pārstāve atsaucas uz juridiskajā literatūrā un judikatūrā paustajām atziņām.

[6.8] Pieteicējas pārstāve lūdz noteikt ekspertīzi, lai noteiktu, kādu aprēķinu var veikt uz Ārstu komisijas lēmuma

pamata.

[7] Valsts darba inspekcija un Datu valsts inspekcija rakstveida paskaidrojumos pieteicējas pārstāves apelācijas sūdzību neatzīst, pamatojoties uz spriedumā norādītajiem argumentiem.

[8] Datu valsts inspekcija papildu paskaidrojumā par apelācijas sūdzību un pieteiktajiem lūgumiem paskaidro turpmāko.

[8.1] Attiecībā uz liecinieces pieaicināšanu inspekcija, atsaucoties uz Administratīvā procesa likuma 162. panta otro un trešo daļu, norāda, ka apelācijas sūdzībā nav atrodamas norādes saistībā ar lietā nozīmīgiem apstākļiem, kurus lietvede varētu apstiprināt. Turklāt jāņem vērā, ka lietā nav strīda par datu apstrādes (nodošanas) faktu.

[8.2] Par ekspertīzes veikšanu inspekcija, atsaucoties uz Administratīvā procesa likuma 178. panta pirmo daļu, norāda, ka nav nepieciešamas speciālas zināšanas par to, kāda aprēķina veikšanai Valsts darba inspekcijai bija nepieciešams Ārstu komisijas lēmums. Atbildi uz minēto jautājumu ir iespējams rast, vēršoties pie Valsts darba inspekcijas.

[8.3] Pansionātu nav nepieciešams pieaicināt kā lietas dalībnieku lai izlemtu jautājumu par pienākuma uzlikšanu inspekcijai veikt pārbaudi un izdot rīkojumu Valsts darba inspekcijai dzēst pieteicējas īpašo kategoriju datus.

[8.4] Inspekcija, atsaucoties uz Fizisko personu datu aizsardzības likuma 13. pantu un Valsts darba inspekcijas likuma 5. panta otrās daļas 2. punkta „b" un „c" apakšpunktu, norāda, ka, ievērojot likumā noteiktās Valsts darba inspekcijas pilnvaras un darba devēja (vienlaikus) pārziņa pienākumu sniegt informāciju, pansionāts deva piekļuvi Valsts darba inspekcijai visai tā lietvedībā esošajai informācijai par darba ņēmēju – pieteicējas pārstāvi. Brīdī, kad Valsts darba inspekcija ieradās pārbaudē pansionātā, pansionāta lietvede nebija tiesīga pēc saviem ieskatiem sākt aizkrāsot tās rīcībā esošos personas datus, t.i., nebija tiesīga veikt izmaiņas dokumentos, kas potenciāli ir pierādījumi darba tiesisko attiecību strīdā. Minētais attiecināms arī uz dokumentu, tostarp personas datu nodošanu.

Valsts darba inspekcija nevarēja paredzēt attiecīgo personas datu apstrādi, jo pārbaudes laikā līdztekus citiem dokumentiem konstatēja Ārstu komisijas lēmumu.

[8.5] Atsevišķi vērtējams, kāpēc Ārstu komisijas lēmums tika glabāts pansionātā personas (pieteicējas pārstāves) lietā, t.i., vai par pārstāves tiesībām saņemt papildatvaļinājumu nevarēja pārliecināties citā veidā, piemēram, pansionātam aplūkojot lēmumu, izdarot atzīmi personas lietā par attiecīgajām tiesībām saņemt papildatvaļinājumu un atdot lēmumu pieteicējas pārstāvei. Vienlaikustas neietekmēja Valsts darba inspekcijas tiesības pārbaudes nolūkos saņemt (un pēcāk izvērtēt, kas ir nepieciešams/attiecināms uz konkrēto strīdu) visus dokumentus, kas ir pansionāta kā darba devēja rīcībā.

[8.6] Atsaucoties uz Fizisko personu datu aizsardzības likuma 9. panta pirmo un otro daļu, 11. panta 11. apakšpunktu un Valsts darba inspekcijas likuma 3. pantu, inspekcija norāda, ka personas īpašo kategoriju datu apstrāde notika pārbaudes ietvaros, t.i., personas dati atradās starp dokumentiem, kas Valsts darba inspekcijai bija nepieciešami likumā noteiktās funkcijas izpildei. Tiesības Valsts darba inspekcijai no darba devēja informāciju saņemt nosaka Valsts darba inspekcijas likums, tādējādi personas datu apstrādi attiecīgajā gadījumā paredzēja cits likums, secīgi nebija nepieciešamsinformēt datu subjektu par datu apstrādi.

[9] Valsts darba inspekcija papildu paskaidrojumā par apelācijas sūdzību un pieteiktajiem lūgumiem paskaidro turpmāk norādīto.

[9.1] Inspekcija lietā ietverto datu apstrādi veica tikai tādā apjomā, lai izpildītu tai likumā noteikto funkciju un uzdevumus.

[9.2] Ekspertīzes veikšana lietā nav lietderīga, jo jautājuma izskatīšanai nav nepieciešamas speciālas zināšanas, kā arī faktiski tai nav nozīmes lietas izskatīšanā.

[9.3] Tā kā pansionāts nav iestāde, no kuras tiek prasīta attiecīga rīcība administratīvā procesa ietvaros, pansionāts nevar tikt pieaicināts kā iestāde atbildētāja pusē.

[9.4] Lietā ir pietiekami pierādījumi objektīvai lietas izskatīšanai un nav nepieciešams pieaicināt pansionāta lietvedi kā liecinieci. No lietas materiāliem ir nepārprotami secināms, ka inspekcija, pildot likumā noteikto funkciju un uzdevumus, veica pārbaudi par pieteicējas pārstāves iesniegumā sniegto informāciju par iespējamiem darba tiesiskās attiecības regulējošo normatīvo aktu pārkāpumiem pansionātā.

Motīvu daļa

[10] Par pieteicējas pārstāves lūgumiem apgabaltiesa norāda turpmāko.

[10.1] Pieteicējas pārstāve lūdz pieaicināt lietā pansionātu atbildētāja statusā.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 34. panta otrajai daļai atbildētāja pusē pieaicina iestādi, no kuras pieteicējs prasa attiecīgu rīcību, vai citu institūciju, ja tas noteikts normatīvajā aktā.

No pieteicējas pārstāves papildu paskaidrojumiem izriet, ka pieteicējas pārstāve vēlas, lai tiesa izvērtē pansionāta rīcību un atbildību Ārstu komisijas lēmuma izsniegšanā, nevis prasa attiecīgu rīcību administratīvā procesa ietvaros. Līdz ar to apgabaltiesa uzskata, ka pansionātu nav nepieciešams pieaicināt lietā atbildētāja pusē, jo pansionāts nav iestāde, no kuras tiek prasīta attiecīga rīcība.

[10.2] Pieteicējas pārstāve lūdz lietā noteikt ekspertīzi, lai noskaidrotu, kāda aprēķina veikšanai Valsts darba inspekcijai

bija nepieciešams Ārstu komisijas lēmums.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 187. panta pirmo daļu ekspertīzi lietā tiesa nosaka gadījumos, kad lietā nozīmīgu faktu noskaidrošanai nepieciešamas speciālas zināšanas zinātnē, tehnikā, mākslā vai citā nozarē. Ja nepieciešams, tiesa nosaka vairākas ekspertīzes.

Apgabaltiesas ieskatā pieteicējas pārstāves lūgums nav pamatots un ir noraidāms, jo attiecīgā jautājuma izskatīšanai nav nepieciešams speciālas zināšanas, turklāt šim jautājumam izskatāmajā lietā nav izšķirošas nozīmes, jo izskatāmās lietas priekšmets nav darba tiesisko attiecību strīds. To, kam bija nepieciešams Ārstu komisijas lēmums, var paskaidrot pati inspekcija.

[10.3] Pieteicējas pārstāve lūdz pieaicināt lietā kā liecinieci pansionāta lietvedi /pers. C/, kura bija tieši atbildīga par Ārstu komisijas lēmuma nodošanu Valsts darba inspekcijai.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 162. panta pirmo daļu liecinieks ir persona, kuru tiesa izsaukusi uz tiesas sēdi, lai tā liecinātu par faktiem, kas attiecas uz lietu. Minētā panta otrā daļa noteic, ka administratīvā procesa dalībnieks, lūdzot nopratināt liecinieku, norāda, kādus lietā nozīmīgus apstākļus liecinieks var apstiprināt.

Apgabaltiesas ieskatā lietā nepastāv strīds par datu apstrādes (nodošanas) faktu. Secīgi pieteicējas pārstāve ne apelācijas sūdzībā, ne papildu paskaidrojumā nav norādījusi, par kādiem būtiskiem faktiem lieciniece varētu liecināt. Līdz ar to atzīstams, ka minētais lūgums nav pamatots un ir noraidāms.

[11] Pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus to kopsakarā, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi identificējusi strīdus jautājumu un izvērtējusi iesniegtos pierādījumus, kā arī pareizi piemērojusi tiesību normas. Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307. panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai.

Par apelācijas sūdzībā ietvertajiem argumentiem apgabaltiesa norāda turpmāko.

[12] Apgabaltiesa norāda, ka lietā nav strīda, ka pieteicējas pārstāve savam darba devējam (pansionātam) tika iesniegusi Ārstu komisijas lēmumu nolūkā saņemt papildatvaļinājuma dienas par bērnu invalīdu. Tāpat nav strīda, ka starp pieteicējas pārstāvi un tās bijušo darba devēju (pansionātu) pastāv darba tiesisko attiecību strīds, kura ietvaros Valsts darba inspekcijai tika nodots Ārstu komisijas lēmums, kurš savukārt pēc tam tika iesniegts arī tiesā, no kā pieteicējas pārstāve ir uzzinājusi par iespējamu prettiesisku pieteicējas īpašo kategoriju datu apstrādi.

Lietā pastāv strīds par personas datu apstrādes likumīgumu un par to, vai Datu valsts inspekcija pamatoti atteikusies veikt pārbaudi un izdot rīkojumu Valsts darba inspekcijai dzēst tās rīcībā esošos datus par pieteicēju. Secīgi lietā ir strīds arī par to, vai Valsts darba inspekcijai bija tiesisks pamats apstrādāt pieteicējas datus un iesniegt tos tiesai, kurā notiek tiesvedība starp pieteicējas pārstāvi un Valsts darba inspekciju.

[13] Vispirms apgabaltiesa izvērtēs to, vai pansionāts bija tiesīgs nodot Ārstu komisijas lēmumu un vai Valsts darba inspekcija bija tiesīga apstrādāt šādus datus.

Kā to pamatoti norādījusi pirmās instances tiesa un atbildētāja pusē pieaicinātās iestādes, Valsts darba inspekcijas rīcību reglamentē Valsts darba inspekcijas likums, konkrēti šā likuma 3. pants, kurš noteic, ka Valsts darba inspekcijas funkcija ir valsts uzraudzības un kontroles īstenošana darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jomā.

Nav strīda, ka Valsts darba inspekcija, pildot iepriekš minēto funkciju, 2017. gada 13. un 25. jūlijā klātienē pansionātā veica pārbaudi par pieteicējas pārstāves iesniegumā sniegto informāciju par iespējamiem darba tiesiskās attiecības regulējošo normatīvo aktu pārkāpumiem pansionātā.

Valsts darba inspekcijas likuma 5. panta otrās daļas 2. punkta „b" apakšpunkts paredz Valsts darba inspekcijai cita starpā tiesības pieprasīt uzskaites, reģistrācijas un citus dokumentus, kas nepieciešami saskaņā ar normatīvajiem aktiem par darba tiesiskajām attiecībām un darba aizsardzību, lai pārliecinātos, ka šie dokumenti atbilst normatīvajiem aktiem, kā arī pieprasīt to kopijas un izrakstus. Savukārt „c" apakšpunkts paredz Valsts darba inspekcijas tiesības pieprasīt informāciju, kas nepieciešama, lai risinātu darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jautājumus.

No tiesību normās minētā nepārprotami izriet Valsts darba inspekcijas tiesības pieprasīt un darba devēja pienākums sniegt tā rīcībā esošos dokumentus, kas potenciāli varētu būt pierādījumi darba tiesisko attiecību strīdā.

[14] Lietā nav strīda, ka pansionāts pārbaudes ietvaros nodeva visus pieteicējas pārstāves personas lietā esošos dokumentus, tostarp Ārstu komisijas lēmumu. Apgabaltiesas ieskatā pansionātam, izpildot Valsts darba inspekcijas likumiskās prasības, nebija tiesību selektīvi izraudzīties, kādi dokumenti ir nododami Valsts darba inspekcijai, jo izvērtējums par to, kas ir attiecināms uz konkrēto darba strīdu, ietilpst Valsts darba inspekcijas kompetencē.

Apgabaltiesas ieskatā ir būtiski ņemt vērā, ka Valsts darba inspekcija nevarēja paredzēt, ka tiks apstrādāti arī personas

īpašo kategoriju dati, jo Ārstu komisijas lēmums tika konstatēts līdztekus citiem dokumentiem pārbaudes veikšanas laikā. Minētā sakarā būtu atsevišķi izvērtējams jautājums, kāpēc Ārstu komisijas lēmums tika glabāts pansionātā pieteicējas pārstāves personas lietā, proti, vai nolūku pārliecināties par pieteicējas pārstāves tiesībām saņemt papildatvaļinājumu nevarēja sasniegt citā veidā, piemēram, pansionātam aplūkojot Ārstu komisijas lēmumu, izdarot atzīmi personas lietā par attiecīgo tiesību esību un atdodot atpakaļ šo lēmumu pieteicējas pārstāvei. Tomēr apgabaltiesas ieskatā tas neietekmēja pansionāta pienākumu nodot un Valsts darba inspekcijas tiesības pārbaudes ietvaros saņemt visus dokumentus, kas bija pansionāta kā darba devēja rīcībā.

Ievērojot minēto, ka pieteicējas īpašo kategoriju datu apstrāde notika Valsts darba inspekcijas likumā noteikto funkciju un uzdevumu izpildes rezultātā, apgabaltiesa atzīst par nepamatotu pieteicējas pārstāves argumentu, ka pansionāts nebija tiesīgs nodot un Valsts darba inspekcija apstrādāt pieteicējas īpašo kategoriju datus.

[15] Apgabaltiesas ieskatā ir nepamatots pieteicējas pārstāves arguments, ka Valsts darba inspekcija, izmantojot Valsts darba inspekcijas likuma 5. panta otrās daļas 2. punkta „b" apakšpunktu, ir pārsniegusi savas pilnvaras.

Apgabaltiesa norāda, ka likumdevējs Valsts darba inspekcijai ir piešķīris rīcības brīvību izvērtēt, kādus dokumentus ir nepieciešams pieprasīt darba tiesisko strīdu risināšanā. Arī tas, kādi dokumenti attiecas uz konkrēto darba strīdu, kā jau apgabaltiesa norādīja, ietilpst Valsts darba inspekcijas kompetencē. Apgabaltiesas ieskatā ir būtiski, ka iestāde nevarēja iepriekš paredzēt, kādi dokumenti atradīsies pieteicējas pārstāves lietā, turklāt, kā jau to norādīja pirmās instances tiesa un Datu valsts inspekcija paskaidrojumos, Ārstu komisijas lēmums nebija nodalāms no pārējiem pieteicējas pārstāves personas lietas materiāliem.

Jāņem vērā arī tas, ka šo lēmumu pansionātam bija iesniegusi pieteicējas pārstāve, nelūdzot aizklāt pieteicējas sensitīvos datus.

Apgabaltiesa norāda, ka pieteicēja nepamatoti atsaucas uz publiskošanas definīciju, kas noteikta Autortiesību likumā. Lai arī ne Datu regulā, ne Fizisko personu datu apstrādes likumā nav dota publiskošanas definīcija datu apstrādes jomā, apgabaltiesas ieskatā ar datu publiskošanu būtu jāsaprot katrs gadījums, kad kādi dati tiek darīti zināmi atklātībai neatkarīgi no tā, vai šie dati tiek darīti zināmi sabiedrībai plašākā nozīmē vai kādai iestādei šaurākā nozīmē.

Konkrētajā lietā pieteicējas datu publiskošana ir izpaudusies tādējādi, ka pieteicējas pārstāve nolūkā saņemt papildatvaļinājumu par bērnu invalīdu, ir iesniegusi savam darba devējam Ārstu komisijas lēmumu. Attiecīgi papildatvaļinājuma dienu saņemšana bija pieteicējas pārstāves tiesības un reizē arī izvēle. Apgabaltiesas ieskatā, brīdī, kad pieteicējas pārstāve Ārstu komisijas lēmumu iesniedza darba devējam, uzskatāms, ka pieteicēja to darba devējam ir darījusi zināmu. Kaut arī pieteicējas pārstāve norāda, ka Ārstu komisijas lēmumu iesniedza darba devējam tikai papildu atvaļinājuma piešķiršanai, tomēr nav konstatējams, ka pieteicējas pārstāve būtu lūgusi šo lēmumu neglabāt lietā vai aizklāt to lēmuma daļu, kura saturēja informāciju par pieteicējas sensitīvajiem datiem. Līdz ar to pieteicējas pārstāve pati nav pietiekami rūpējusies, lai viņas meitas sensitīvie dati nekļūtu zināmi darba devējam.

Apgabaltiesa konkrētās lietas apstākļos neatrod pamatojumu tam, ka pansionāts, uzglabājot vai nododot Valsts darba inspekcijas rīcībā informāciju, kas cita starpā saturēja personas sensitīvos datus, būtu rīkojies pretlikumīgi. Apgabaltiesa atkārtoti uzsver, ka pansionāts izpildīja Valsts darba inspekcijas likumīgās prasības.

Ievērojot, ka valsts pārvaldei, īstenojot valsts pārvaldes funkcijas, nav savu interešu, nav šaubu, ka personas datu apstrāde nav bijusi patvaļīga un ir atbilstoša Fizisko personu datu aizsardzības likumā noteiktajam.

[16] Vērtējot, vai pansionātam nododot, tai skaitā pieteicējas datus, un Valsts darba inspekcijai tos apstrādājot, bija jāinformē pieteicēja un viņas pārstāve par datu apstrādi, kā arī jāpieprasa atļauja datu apstrādei, apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

Atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likumam 9. panta pirmajai daļai ja personas dati nav iegūti no datu subjekta, pārzinim ir pienākums, ievācot vai pirmo reizi izpaužot šādus personas datus trešajām personām, sniegt datu subjektam šādu informāciju: 1) pārziņa nosaukums vai vārds un uzvārds, kā arī adrese; 2) paredzētais personas datu apstrādes mērķis. Minētā panta trešās daļas 1. punkts noteic, ka šā panta pirmā daļa netiek piemērota, ja personas datu apstrādi paredz cits likums.

Tāpat Fizisko personu datu aizsardzības likuma 11. panta 11. apakšpunktā noteikts, ka sensitīvo (īpašo kategoriju) personas datu apstrāde ir aizliegta, izņemot gadījumu, kad personas datu apstrāde ir nepieciešama, pildot valsts pārvaldes funkcijas vai veidojot likumā noteiktās valsts informācijas sistēmas.

Kā jau iepriekš apgabaltiesa norādīja, konkrētajā gadījumā personas īpašo kategoriju personas datu apstrāde notika pārbaudes ietvaros, t.i., personas dati atradās starp dokumentiem, kas Valsts darba inspekcijai bija nepieciešami likumā noteiktās funkcijas izpildei. Ievērojot, ka Valsts darba inspekcijas tiesības saņemt informāciju nosaka Valsts darba inspekcijas likums, atzīstams, ka personas datu apstrādi attiecīgajā gadījumā paredzēja speciālais likums, līdz ar to informēt datu subjektu par personas datu apstrādi nebija nepieciešams, kā arī datu apstrādei nebija vajadzīga datu subjekta atļauja.

Ievērojot minēto, nepamatots ir pieteicējas pārstāves arguments, ka izskatāmajā gadījumā pieteicēja bija jāinformē par datu apstrādi, kā arī bija nepieciešama pieteicējas atļauja datu apstrādei.

Papildus apgabaltiesa ņem vērā, ka Valsts darba inspekcija, izpildot Fizisko personu datu aizsardzības likuma 8. pantā noteikto pienākumu, atbildot uz pieteicējas pārstāves pieprasījumu, ir informējusi pieteicējas pārstāvi par datu apstrādes nolūku (mērķi) un tiesisko pamatu, kā arī to, kāpēc par personas datu apstrādi netika sniegta informācija vai prasīta atļauja datu apstrādei.

[17] Pieteicējas pārstāve norāda, ka pansionāta lietvede ir tieši atbildīga par Ārstu komisijas lēmuma nodošanu Valsts darba inspekcijai. Proti, viņa nenoskaidroja un nepārbaudīja Valsts darba inspekcijas likumisko iemeslu pieprasīt Ārstu komisijas lēmumu. Tāpat pieteicējas pārstāve norāda, ja reiz Ārstu komisijas lēmums tika nodots, tad lietvedei atbilstoši normatīvo aktu prasībām bija jāaizklāj informācija, kas satur personas īpašo kategoriju datus, vai jāizveido lēmuma izraksts.

Kā jau iepriekš apgabaltiesa norādīja, pieteicējas pārstāve nav lūgusi aizklāt lēmumā to daļu, kas satur īpašo kategoriju datus, tātad nav pienācīgi rūpējusies par savas meitas sensitīvajiem datiem, bet ir darījusi zināmus tos darba devējam.

Valsts darba inspekcija veica pārbaudi pieteicējas pārstāves darba vietā. Apgabaltiesas ieskatā, ja reiz pansionātā ieradās Valsts darba inspekcijas pārstāvji, nav šaubu, ka inspekcijas pārstāvji tur neieradās patvaļīgi un tam bija iemesls. Tāpat apgabaltiesa jau norādīja, ka Valsts darba inspekcijai tiesības pieprasīt informāciju no darba devēja izriet no likuma un nav nepieciešams īpašs pieprasījums kādas konkrētas informācijas saņemšanai. Apgabaltiesas ieskatā konkrētajā situācijā pansionāta lietvedei nebija tiesību nedot inspekcijas pieprasīto informāciju, kas potenciāli varētu būt pierādījumi darba strīda risināšanā. Vēl jo vairāk apgabaltiesas ieskatā pansionāta lietvedei nebija arī tiesību sākt patvaļīgi aizklāt vai aizkrāsot kādu informāciju, vai nodot informāciju izraksta veidā, tādējādi izmainot dokumentu, kas potenciāli varētu būt pierādījums darba strīdā.

[18] Tālāk apgabaltiesa izvērtēs, vai Datu valsts inspekcija pamatoti atteica izdot rīkojumu Valsts darba inspekcijai dzēst tās rīcībā esošus datus par pieteicēju.

Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 29. panta ceturtās daļas 2. punktu Datu valsts inspekcijai ir tiesības veikt personas datu apstrādes pārbaudi. Arī šobrīd spēkā esošajā Fizisko personu datu apstrādes likuma 5. panta pirmās daļas 1. punktā ir līdzīgi noteikts, ka Datu valsts inspekcijai ir tiesības veikt datu apstrādes pārbaudi, lai noteiktu datu apstrādes atbilstību normatīvo aktu prasībām. Tātad no tiesību normās minētā izriet, ka Datu valsts inspekcijai ir tiesības, nevis pienākums veikt personas datu apstrādes pārbaudi.

[18.1] No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējas pārstāve 2018. gada 25. oktobrī (*lietas 1. sējuma 7.–9. lapa*) vērsās Datu valsts inspekcijā, cita starpā lūdzot pārtraukt pieteicējas datu apstrādi Valsts darba inspekcijā un pansionātā.

Datu valsts inspekcijas 2018. gada 26. novembra atbildē (*lietas 1. sējuma 10.–11. lapa*) pieteicējas pārstāvei tika norādīts, ka tā nav izmantojusi likumā noteiktās tiesības personu datu apstrādes aizsardzībai, t.i., nav vērsusies pie datu pārziņa.

Pieteicējas pārstāve ar 2018. gada 19. decembra iesniegumiem (*lietas 1. sējuma 12–17. lapa*) vērsās gan pansionātā, gan Valsts darba inspekcijā, lūdzot skaidrot, kāds bija pieteicējas datu apstrādes mērķis, kāpēc pieteicējas pārstāve netika informēta par šādu datu apstrādi, kā arī kāpēc netika prasīta pieteicējas pārstāves atļauja datu apstrādei.

Valsts darba inspekcija 2019. gada 21. janvārī sniedza atbildi (*lietas 1. sējuma 18. lapa*), izskaidrojot pieteicējas datu apstrādes mērķi, kā arī to, kāpēc pieteicējas pārstāve netika informēta par datu apstrādi un kādēļ nebija nepieciešama tās atļauja datu apstrādei.

Pieteicējas pārstāve 2019. gada 4. februārī (*lietas 1. sējuma 19.–21. lapa*) atkārtoti vērsās Datu valsts inspekcijā, norādot uz iespējams prettiesisku pieteicējas datu apstrādi, lūdzot uzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību par prettiesisku datu apstrādi, kā arī uzlikt par pienākumu Valsts darba inspekcijai un tiesai dzēst tās rīcībā esošos datus par pieteicēju.

Datu valsts inspekcijas 2019. gada 8. marta atbildē (*lietas 1. sējuma 22.–23. lapa*) pieteicējas pārstāvei norādīts, ka administratīvā pārkāpuma lietvedība nav uzsākama, jo nav iesniegti pierādījumi, ka ir notikusi prettiesiska datu apstrāde. Savukārt attiecībā uz prasījumu dzēst pieteicējas datus pieteicējas pārstāvei norādīts, ka viņa nav iesniegusi pārstāvības tiesību pamatojošus dokumentus.

Apgabaltiesa vērš pieteicējas pārstāves uzmanību, ka administratīvās tiesas kontrolei un izvērtējumam nav pakļauts Datu valsts inspekcijas atteikums uzsākt pārbaudi (ierosināt administratīvā pārkāpuma lietu). Norādāms, ka ar Administratīvās rajona tiesas 2019. gada 18. aprīļa lēmumu, ar kuru ierosināta lieta, cita starpā atteikts pieņemt pieteikumu daļā par Datu valsts inspekcijas direktora 2019. gada 8. marta atbildi, ar kuru atteikts uzsākt administratīvā pārkāpuma procesu par /pers. A/ īpašās kategorijas datu apstrādi, ko apstrādājis un turpina apstrādāt pansionāts un Valsts darba

inspekcija. Līdz ar to apgabaltiesa neanalizē tos pieteicējas pārstāves argumentus, kas attiecas uz atteikumu uzsākt administratīvā procesa lietvedību.

Attiecībā uz pieteicējas pārstāves prasījumu uzlikt par pienākumu Valsts darba inspekcijai dzēst tās rīcībā esošos datus par pieteicēju norādāms, ka no pieteicējas pārstāves iesniegumiem Valsts darba inspekcijai neizriet, ka pārstāve būtu *expressis verbis* lūgusi dzēst Valsts darba inspekcijas rīcībā esošos datus par pieteicēju. Tādējādi, kā to pamatoti norāda Datu valsts inspekcija, tai nebija tiesiska pamata izdot rīkojumu pārzinim izpildīt datu subjekta pieprasījumu. Līdz ar to Datu valsts inspekcija pamatoti atteicās izdot rīkojumu par pienākuma uzlikšanu Valsts darba inspekcijai dzēst tās rīcībā esošus datus par pieteicēju.

[19] Pieteicējas pārstāve ir norādījusi, ka Datu valsts inspekcija, izdodot administratīvos aktus, neievēroja Administratīvā procesa likuma 67. panta otrās daļas 8. un 9. punktā noteikto. Tāpat Datu valsts inspekcijas ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 62. pantā noteikto par personas uzklausīšanu.

Apgabaltiesa vērš pieteicējas pārstāves uzmanību, ka Datu valsts inspekcijas sniegtās atbildes nav uzskatāmas par administratīvajiem aktiem, jo tās nerada nekādas tiesiskas sekas. Līdz ar to nepamatots ir pieteicējas pārstāves arguments, ka Datu valsts inspekcijas atbildēm bija jāsatur Administratīvā procesa likuma 67. panta otrās daļas 8. un 9. punktā noteiktās administratīvā akta sastāvdaļas. Tā kā Datu valsts inspekcija neizdeva nevienu administratīvo aktu, pieteicējas pārstāve kļūdās, uzskatot, ka ir pārkāpts Administratīvā procesa likuma 62. pantā noteiktais par personas uzklausīšanu.

[20] Pieteicējas pārstāve norādījusi, ka Datu valsts inspekcija ir pārkāpusi labas pārvaldības principu, jo nav izskaidrojusi, kādu pārstāvību apliecinošu dokumentu nepieciešams iesniegt, kā arī nav devusi termiņu konstatētā trūkuma novēršanai, tādējādi pārkāpjot privātpersonas tiesību ievērošanas principu.

No Datu valsts inspekcijas mājaslapā https://www.dvi.gov.lv/lv/iesniegumu-paraugi norādītā izriet, ka pārstāvības gadījumā vienlaicīgi ar iesniegumu, ir jāiesniedz pārstāvību apliecinoši dokumenti atbilstoši Administratīvā procesa likuma 38. pantam. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 38. panta ceturtajai daļai vecāki, aizbildņi un aizgādņi uzrāda iestādei vai tiesai dokumentus, kas apliecina viņu tiesības.

Apgabaltiesa piekrīt pieteicējas pārstāvei, ka nedodot iespēju novērst konstatēto trūkumu, Datu valsts inspekcija ir rīkojusies pārāk formāli un neatbilstoši labas pārvaldības un privātpersonas tiesību ievērošanas principam. Tomēr minētais nav ietekmējis konkrēto administratīvo procesu pēc būtības.

[21] Pieteicējas pārstāve norāda, ka pansionāts, Valsts darba inspekcija un Datu valsts inspekcija ir pārkāpusi Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6. un 73. pantu, kā arī Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām 7. un 22. panta otro daļu.

Apgabaltiesa norāda, ka pieteicēja nepareizi atsaucas uz minētajām tiesību normām. Bērnu tiesību aizsardzības likuma uzdevums ir noteikt bērna tiesības, brīvības un to aizsardzību, ņemot vērā, ka bērnam kā fiziski un intelektuāli nenobriedušai personai vajadzīga īpaša aizsardzība un gādība (2. pants). Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6. pants noteic bērna tiesību aizsardzības principu, cita starpā paredzot, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Savukārt šā likuma 73. pants noteic iedzīvotāju pienākumus bērna tiesību aizsardzībā.

Savukārt Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām mērķis ir veicināt, aizsargāt un nodrošināt to, lai visas personas ar invaliditāti varētu pilnībā un vienlīdzīgi izmantot visas cilvēktiesības un pamatbrīvības, un veicināt tām piemītošās cieņas ievērošanu. Konvencijas 7. pants, uz kuru atsaucas pieteicējas pārstāve, cita starpā noteic, ka dalībvalstis veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka bērni ar invaliditāti vienlīdzīgi ar citiem bērniem pilnībā izmanto visas cilvēktiesības un pamatbrīvības. Visos lēmumos, kas attiecas uz bērniem ar invaliditāti, galvenajam apsvērumam jābūt bērna vislabākajām interesēm. Dalībvalstis nodrošina, ka bērniem ar invaliditāti vienlīdzīgi ar citiem bērniem ir tiesības brīvi paust savu viedokli par visiem ar viņiem saistītajiem jautājumiem, viņu uzskatus pienācīgi ņemot vērā atbilstoši viņu vecumam un briedumam, un atbilstoši viņu invaliditātei un vecumam saņemt palīdzību šo tiesību īstenošanai.

Tātad Konvencija vispirms nosaka uzdevumus dalībvalstīm, kas tām jāīsteno, pieņemot attiecīgus normatīvos aktus. Tā kā konkrētajā gadījumā strīds ir par personas datu aizsardzību, tad šos jautājumus regulē Datu regula un Fizisko personu datu apstrādes likums (pirms tam – Fizisko personu datu aizsardzības likums), līdz ar to primāri lietā ir piemērojamas speciālās tiesību normas.

Tomēr, ja pieteicējas pārstāve atsaucas uz šiem dokumentiem, tad viņai būtu jāņem vērā, tā kā vecāki ir bērna dabiskie aizbildņi (likumiskie pārstāvji), tad viņu pienākums ir aizstāvēt bērna tiesības un ar likumu aizsargātās intereses. Tieši pieteicējas pārstāves rīcībā bija viņas meitas īpašo kategoriju dati, kurus viņa izvēlējās darīt zināmus darba devējam. Pirmkārt, jau pašai pieteicējas pārstāvei vajadzēja rūpēties par savas meitas sensitīvo datu aizsardzību, nevis pārmest iestādēm, ka tās ir veikušas pieteicējas datu apstrādi. Ja pieteicējas pārstāve nevēlējās atklāt meitas sensitīvos datus, tad viņai bija iespēja tos neiesniegt darba devējam (aizklāt tos Ārstu komisijas lēmumā). Tieši pieteicējas pārstāve pati iesniedza darba devējam pieteicējas sensitīvos datus, kuri tika nodoti Valsts darba inspekcijai.

[22] Papildus ir norādāms, ka tiesai nav jāatbild uz iebildumiem, kuri nav juridiski nozīmīgi. Tāpat tiesa nav ierobežota sprieduma argumentāciju veidot tā, ka uz katru dalībnieka iebildumu nav sniegta tieša detalizēta atbilde. Ir svarīgi, lai visi būtiskie argumenti un apstākļi būtu aplūkoti pēc būtības un kopsakarā (sk. *Senāta 2019. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. SKA-52/2019 (A420148815) 5. punktu*).

[23] Administratīvā procesa likuma 126. panta ceturtā daļa cita starpā noteic, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas ar tiesas lēmumu bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā. Šajā panta daļā paredzētais pieteicēja pienākums pieteikuma noraidīšanas gadījumā samaksāt valsts nodevu nav attiecināms uz tiem pieteicējiem, kuri pieteikumu iesnieguši par administratīvo aktu sociālās drošības jomā (pensijas, pabalsti u.tml.).

Pieteicēja ar Administratīvās apgabaltiesas tiesneša 2020. gada 19. februāra lēmumu ir pilnīgi atbrīvota no valsts nodevas 60 *euro* samaksas par apelācijas sūdzības iesniegšanu (*lietas 1. sējuma 183. lapa*).

Ievērojot, ka pieteikums nav iesniegts par administratīvo aktu sociālās drošības jomā, kā arī to, ka pieteikums ir noraidīts, pieteicējai uzliekams pienākums atmaksāt valsts nodevu 60 *euro*.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307., 309. pantu un 329. panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa.

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Datu valsts inspekcijai veikt pārbaudi un uzdot Valsts darba inspekcijai dzēst tās rīcībā esošos datus par /pers. A/.

Uzlikt /pers. A/ (personas kods /personas kods/) pienākumu triju mēnešu laikā pēc sprieduma spēkā stāšanās atmaksāt valstij valsts nodevu 60 *euro*.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente V. Zommere
Tiesnese I. Amona
Tiesnese R.Paegle

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.